

Jaarverslag 2016

van de

Commissie van Toezicht

bij de

Dienst Vervoer & Ondersteuning

Utrecht, juni 2017

INHOUDSOPGAVE

pagina

Hoofdstuk 1	De Dienst	3
	1.1 De Commissie van Toezicht	3
	1.2 Samenstelling	3
	1.3 Samenstelling ten behoeve van toekomstige beklagrecht	3
	1.4 Deskundigheidsbevordering	4
Hoofdstuk 2	De toezichthoudende taak	4
	2.1 Algemeen	4
	2.2 Klachten	5
Hoofdstuk 3	De toekomstige rechtsprekende taak	6
Bijlage:	Overzicht afkortingen	9

1. De Dienst

De Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) is een landelijke dienst van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI). DV&O verzorgt het vervoer van arrestanten, TBS-patiënten, volwassen gedetineerden, jongeren en vreemdelingen op verschillende beveiligingsniveaus en vervoert ook goederen en penitentiaire dossiers voor geheel justitie.

Daarnaast verleent DV&O bijstand bij calamiteiten in (justitiële) inrichtingen en detacheert DV&O beveiligingsmedewerkers ter ondersteuning van DJI en organisaties die aan Justitie gelieerd zijn, zoals de politie (arrestantenbewaking en executie van boetevonnissen).

1.1 De Commissie van Toezicht

De Commissie van Toezicht (CvT) DV&O is op 19 juli 2010 bij besluit door de Minister van Justitie ingesteld. Zij heeft een toezichthoudende taak op alle vervoersbewegingen onder de verantwoordelijkheid van DJI van alle personen die vallen onder de reikwijdte van de Penitentiaire beginselenwet (Pbw), de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen (Bjj) en de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden (Bvt). Deze CvT is tot op heden niet bevoegd tot het instellen van een beklagcommissie.

1.2 Samenstelling

- mevr. C.I. Linzel-de Vries, voorzitter;
- dhr. mr. A.M.C.J. Baaijens;
- dhr. A. Brouwer;
- dhr. mr. C.J. Petiet;
- mevr. mr. M. Voorzee;
- dhr. R.A.J. Warringa.

Van de CvT maakt o.a. deel uit een met rechtspraak belast lid van de rechterlijke macht, een advocaat, een medicus en een deskundige betreffende verkeerszaken.

Mevr. H.A.M. Blom is als ambtelijk secretaris aan de commissie verbonden vanuit het Bureau Commissies van Toezicht binnen de Rechtbank Midden-Nederland te Utrecht.

1.3 Samenstelling ten behoeve van toekomstige beklagrecht

Naar aanleiding van de aankondiging in juni 2012 tot het instellen van een beklagcommissie bij deze CvT op grond van het op 15 januari 2014 ingediende wetsvoorstel Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden en de Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen in verband met het vervoer, het medisch klachtrecht en enkele andere onderwerpen, en op grond van het in juni 2014 ingediende wetsvoorstel Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring, is de CvT thans voldoende uitgerust om als toekomstige beklagcommissie voor het vervoer beklagzittingen te kunnen gaan houden. Daarbij voldoet zij aan de toekomstige samenstellingseisen van de gewijzigde Wet.

1.4 Deskundigheidsbevordering

In het kader van de deskundigheidsbevordering hebben de commissieleden en de secretaris in verschillende samenstellingen verscheidene bijeenkomsten bijgewoond:

- op 26 januari 2016 de cursus Penitentiair recht voor secretarissen;
- op 15 maart 2016 overleg met de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA);
- op 17 mei 2016 de masterclass Penitentiair recht van DJI, toegespitst op DV&O;
- op 20 september 2016 de contactdag met de Inspectie Veiligheid & Justitie in Zoetermeer;
- op 11 oktober een rondleiding over de Gesloten Gezinsvoorziening (GGV) binnen Detentiecentrum Zeist;
- op 13 oktober 2016 het RSJ congres 'Aansluiting gemist';
- op 3 november 2016 het Landelijk werkoverleg CvT's/ RSJ te Utrecht;
- op 14 november 2016 de Landelijke themadag voor commissies van toezicht te Amersfoort, met als thema "Op weg naar buiten... toezicht onmisbaar!"
- op 13 december 2016 de Contactdag DV&O met de Nationale Ombudsman, waarbij ook de nieuwe kunststofbus is bekeken.

Van deze bijeenkomsten is in de vergaderingen verslag gedaan. Verder worden elke vergadering relevante jurisprudentie en artikelen besproken. Deze stukken worden bij de vergaderstukken gevoegd.

2. De toezichthoudende taak

2.1 Algemeen

De CvT is in de verslagperiode negen maal in vergadering bijeengekomen. De vergaderingen worden in principe maandelijks gehouden in een vergaderzaal van Detentiecentrum Zeist te Soesterberg en worden altijd bijgewoond door de algemeen directeur en/of de plaatsvervangend algemeen directeur tevens directeur operatie en de juridisch adviseur.

De vaste agenda van de vergadering bevat een aantal terugkomende agendapunten, waaronder: de notulen van de vorige vergadering, het verslag vanuit de directie, rapportages naar aanleiding van bezoeken aan onderdelen van DV&O, ingekomen stukken/mededelingen waaronder het klachtenoverzicht, jurisprudentie van de RSJ en de rondvraag.

In het algemeen bestond de bijdrage van de directie aan de vergaderingen uit het geven en bespreken van mededelingen over onder andere:

- de communicatie naar gedetineerden omtrent toekomstig beklagrecht vervoer en bereikbaarheid CvT;
- het overzicht lopende juridische zaken;
- de ontwikkelingen ten aanzien van het transport van personen en goederen voor andere diensten, waaronder het COA, GGZ-Nederland, IND en DT&V;

- de bewaking van de Hongaarse en Griekse grens op verzoek van Frontex;
- het verrichten van beveiligingstaken bij de EU-top;
- de businesscase vervoer;
- het werkbedrijf in oprichting;
- het werven van nieuw personeel;
- het innovatieplatform voor en door medewerkers.
- de inzet van LBB en BOT;
- de elektronische controle op enkelbanden;
- de ontwikkeling van het project Drife, een digitaal transportorder- en capaciteitsplanningsysteem;
- de voortgang van de rijopleiding;
- het onverwacht overlijden van enkele medewerkers.

De CvT heeft in 2016 voor bepaalde onderwerpen aandacht gevraagd en haar signalerings- en toezichthoudende taak uitgevoerd. Dit gebeurt onder andere door middel van het bespreken van ingekomen stukken en mededelingen, zoals piketmeldingen poging onttrekkingen, het algemeen welbevinden van het personeel, verstrekte conceptwetgeving, instructies en jurisprudentie. Daarnaast worden overige ingekomen stukken besproken zoals de verslagen van het bestuurlijk overleg van de Klankbordgroep CvT's, de reactie van de RSJ op het jaarverslag 2015 van CvT DV&O, (de aanbieding van) het RSJ werkprogramma advisering 2016 en 2017 en het jaarverslag van de Klankbordgroep CvT's.

De leden van de CvT hebben tevens gedurende het verslagjaar gezamenlijk, al dan niet alleen of in duo's verschillende onderdelen van DV&O bezocht, namelijk:

- de locatie DV&O Zutphen.

Tijdens de bezoeken aan de locaties wordt gesproken met medewerkers, wordt ten behoeve van het vervoer van de gedetineerden gekeken naar en in de voertuigen en wordt gevraagd naar dienstinstructies, protocollen, rapportages en de dienstwapeninstructies. Van deze bezoeken worden verslagen opgemaakt die bij de vergaderstukken worden gevoegd.

De CvT heeft verder opmerkingen gemaakt over de afdoeningsbrieven omtrent de inzet van vrijheidsbeperkende middelen. De CvT heeft voorgesteld om maatwerk te leveren in plaats van een algemene standaard brief te sturen. Verder zijn er vragen gesteld over de verantwoordelijkheid van het verstrekken van een lunch tijdens (vertraagd) vervoer.

2.2 Klachten

De CvT ontvangt maandelijks een klachtenoverzicht van alle lopende klachten bij DV&O. Dit betreft klachten van gedetineerden, ter beschikking gestelden, vreemdelingen, jeugdigen bij justitiële jeugdinrichtingen (JJl's) en gesloten jeugdzorg (Ministerie van VWS), raadslieden maar ook van

externen (waaronder burgers) die bepaalde situaties signaleren. DV&O kan de klachten van gedetineerden, ter beschikking gestelden, jeugdigen en vreemdelingen niet zelf afdoen omdat dit niet via wetgeving is geregeld. Afhandeling van dit soort klachten vindt plaats via de “verlengde arm” constructie, waarbij de zendende inrichting verantwoordelijk blijft voor de afhandeling van de klachten via de CvT bij die inrichting. De directie van DV&O levert waar mogelijk informatie aan bij de directie van de betreffende inrichting, zodat de directies van de DJI-inrichtingen in het land verweer inzake het beklag kunnen opmaken.

Vanaf 1 januari 2012 is bij DV&O het Shared Service Centre (SSC) in werking gesteld die de klachten van burgers over DV&O coördineert die binnenkomen via het Klachtenloket DJI. Voor hen geldt een procedure op basis van de Algemene Wet bestuursrecht. Het aantal klachten ten opzichte van eerdere jaren lijkt te stabiliseren.

De klachtenfunctionaris bij DV&O handelt alle (niet vanuit DJI-inrichtingen ingediende) klachten af voor zover dat mogelijk is. Bij klachten van burgers gaat de klachtenfunctionaris naar de externen toe om over de klacht te praten. Bij overige klachten van externen (klanten en belanghebbenden) ontvangt men schriftelijk een inhoudelijke afdoening. Een enkele keer wordt weleens een schadevergoeding betaald.

Ten opzichte van het aantal transporten per jaar is het aantal klachten beperkt.

De CvT heeft in 2016 de directie gewezen op de beperkte informatie en onduidelijkheden omtrent de afdoening in het klachtenoverzicht. Zij heeft hierbij enkele suggesties tot verbetering van het klachtenoverzicht gedaan, die door DV&O zijn overgenomen en doorgevoerd.

Verder is tijdens de vergaderingen gesproken over klachten betreffende verwijtbaar rijgedrag van transportgeleiders, vermissing van goederen, medicatieverstrekking, IBT-inzet, de maximale reistijd van een gedetineerde in een DV&O bus, en het niet door DV&O mogen verstrekken van lunchpakketten, het boeien van vreemdelingen en het RSJ standpunt hieromtrent. Hierbij moet worden opgemerkt dat de RSJ in beroepen omtrent het boeien nooit DV&O oproept om te worden gehoord. DV&O acht dit in strijd met de beginselen van hoor en wederhoor.

Tijdens de vergaderingen zijn ook enkele uitspraken van diverse beklagcommissies in Nederland en jurisprudentie van de RSJ omtrent klachten over het handelen van DV&O besproken.

Verder heeft de secretaris tijdens het verslagjaar via email vanuit andere CvT's enkele vragen ontvangen. Deze vragen zijn via email beantwoord, al dan niet na bespreking in de vergadering.

3 De toekomstige rechtsprekende taak

Sinds januari 2014 is het wetsvoorstel “Wijziging van de Penitentiaire beginselenwet, de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden en de Beginselenwet justitiële jeuginrichtingen en enkele andere wetten in verband met het vervoer, het medisch klachtrecht en enkele andere

onderwerpen” ingediend. Dit wetsvoorstel is momenteel nog in behandeling in de Tweede Kamer.

In dit wetsvoorstel is opgenomen dat er een **beklagcommissie voor het vervoer** uit de CvT DV&O zal worden ingesteld, die *bepaalde bevoegdheid* zal krijgen ten aanzien van toepassingen door medewerkers van DV&O, namelijk alleen ten aanzien van klachten betreffende de volgende onderwerpen:

- de aanwending van de bevoegdheid tot onderzoek aan lichaam of kleding (29 Pbw, 23 Bvt, 34 Bjj);
- de toepassing van geweld dan wel vrijheidsbeperkende middelen (35 Pbw, 30 Bvt en 40 Bjj).

Voor alle overige klachten, dus ook ten aanzien van vermissing van goederen, zal de “verlengde arm constructie” blijven gelden en deze klachten dienen ook dan bij de CvT’s van de betreffende inrichtingen te worden ingediend en in behandeling te worden genomen.

Tevens is in 2014 het wetsvoorstel “Wet terugkeer en vreemdelingenbewaring” ingediend. Ook dit wetsvoorstel is momenteel nog in behandeling in de Tweede Kamer.

Dit wetsvoorstel strekt tot introductie van één uniform bestuursrechtelijk regime voor vreemdelingenbewaring. De territoriale bewaring wordt uit de Penitentiaire beginselenwet (Pbw) gehaald en het Reglement regime grenslogies wordt ingetrokken. In het nieuwe regime wordt onderscheid gemaakt tussen twee hoofdregimes, het verblijfsregime en het beheersregime. Verder worden de alternatieven voor bewaring nadrukkelijker verankerd en het ultimatum remedium karakter van bewaring wordt benadrukt.

Naast de rechten, plichten en omstandigheden in bewaring, bevat het voorstel tevens de instelling van een commissie van toezicht voor het vervoer en de instelling van een **beklagcommissie voor het vervoer** (onderdeel van de CvT DV&O) ten behoeve van het vervoer van de vreemdeling.

Een vreemdeling kan dan bij de beklagcommissie van de commissie van toezicht voor het vervoer, beklag doen over de uitoefening van de bevoegdheden ten aanzien van toepassingen door medewerkers van DV&O, namelijk ten aanzien van klachten betreffende de volgende onderwerpen:

- de toepassing van geweld dan wel vrijheidsbeperkende middelen (art. 44 Wtv);
- de aanwending van de bevoegdheid tot onderzoek aan de kleding, mede inhoudende het onderzoek van de voorwerpen die de vreemdeling bij zich draagt of met zich meevoert en het in beslag nemen van de bij een onderzoek aan de kleding aangetroffen voorwerpen die niet in het bezit van de vreemdeling mogen zijn (art. 46 Wtv).

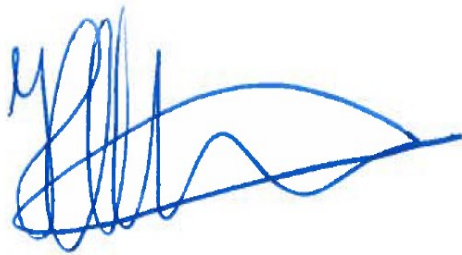
Inspeland op deze toekomstige uitbreiding, hebben zowel DV&O als de CvT zichzelf voorbereid op de komst van het beklagrecht. In de vergadering is gesproken over de wijze van communiceren van het toekomstige beklagrecht naar de ingesloten. In juni 2014 is de toekomstige beklagprocedure reeds

besproken en is in gezamenlijk overleg besloten om de toekomstige beklagzittingen, in verband met de veiligheidseisen bij het horen van ingeslotenen uit het hele land, in de voormalige Schotse rechtbank van het Lockerbie-proces te Soesterberg te laten plaatsvinden.

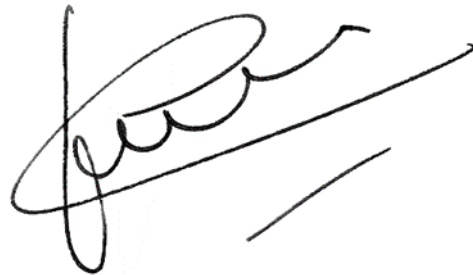
Daarnaast is de secretaris in 2016 contact getreden met de adviseur functioneel beheer van het digitale klachtenregistratiesysteem voor Commissies van Toezicht genaamd Klaver, teneinde systeem- en brievensetaanpassingen door te laten voeren om dit systeem gebruiksklaar te hebben voor de inwerkingtreding van voornoemde wetsvoorstellen.

Waar zowel directie als de CvT hadden gehoopt op een spoedige inwerkingtreding van de nieuwe wet en de invoering van de wetswijziging bij de beginselenwetten, is thans nog immer onduidelijk wanneer er nadere stappen in de Tweede en Eerste kamer zullen worden ondernomen. In afwachting hiervan gaat de CvT met enthousiasme door met haar werk.

Voor akkoord d.d. 20 juni 2017.

Mevr. H.A.M. Blom
Secretaris

Mevr. C.I. Linzel-de Vries
Voorzitter CvT DV&O

Overzicht afkortingen:

Bjj	Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen
BOT	Bijzonder Ondersteuningsteam
BHV	Bedrijfshulpverlening
Bvt	Beginselenwet ter beschikking gestelden
COA	Centrale opvang asielzoekers
CvT	Commissie van Toezicht
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DT&V	Dienst Terugkeer en Vertrek
DV&O	Dienst Vervoer en Ondersteuning
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
JJI	Justitiële jeugdinrichting
LBB	Landelijke bijzondere bijstand
Pbw	Penitentiaire beginselenwet
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RSJ	Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming
SSC	Shared Service Centre
VU	Vrije Universiteit Amsterdam
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

